

Dkt. Daniel K. Darko, Injili ya Luka, Kipindi cha 6, Yohana na Maandalizi ya Yesu, Luka 3:1-4:13

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Hii ni kipindi cha 6, Yohana na Maandalizi ya Yesu, Luka 3:1-4:13.

Karibu tena kwenye mihadhara ya kujifunza Biblia mtandaoni kuhusu Injili ya Luka.

Hadi sasa, tumekuwa tukiangalia masimulizi ya utoto, na tulimaliza masimulizi ya utoto katika hotuba ya mwisho. Sasa tunaendelea hadi sura ya 3 ya Luka, na tutaanzia sura ya 3 ya Injili ya Luka hadi mwanzo kabisa wa sura ya 4, ambayo mimi huiita Yohana na Maandalizi ya Yesu. Kwanza, tutaangalia huduma ya Yohana Mbatizaji.

Katika Luka, utagundua kwamba huduma ya Yohana Mbatizaji inaisha wakati huduma ya Yesu inapoanza kikamilifu, tofauti na Mathayo, ambapo wakati mwingine hizo mbili zinafanya kazi pamoja wakati fulani. Katika Luka, huduma ya Yohana inaisha wakati huduma ya Yesu inapoanza. Kwa hivyo, hebu tuanze kuangalia huduma ya Yohana katika Luka sura ya 3. Luka sura ya 3, kama ningeipanga katika huduma ya Yohana, ningeipanga katika fremu hii.

Nitaonyesha mwanzo wa huduma ya Yohana kuanzia sura ya 3, mstari wa 1 hadi 6. Sura ya 3, mstari wa 7 hadi 9, itakuwa huduma ya kuhubiri ya Yohana. Na kisha, ningeendelea kama ningeipanga ili kuangalia maelekezo ya kimaadili ya Yohana katika sura ya 3, mstari wa 10 hadi 14, ikifuatiwa na utabiri wa Yohana kuhusu yule anayekuja, yule mwenye nguvu, yule atakayekuwa Yesu. Na kisha, tutaangalia kifungo cha Yohana, ambacho kitaendelea kuandaa ruzuku kwa ajili ya kuja kwa Yesu.

Kwa hivyo, hebu tuanze kuangalia mwanzo wa sura ya 3 tunapoingia katika injili ya Luka. Sasa acha nikuonye kwamba mwanzo wa sura ya 3 una majina haya yote magumu, na inafaa kujua yako wapi na mahali yalipo. Kwa hivyo nimekuwekea ramani ili uyaangalie kwa haraka ingawa bado itakuwa vigumu kufuatilia mambo haya yako wapi.

Katika mwaka wa kumi na tano wa utawala wa Kaisari Tiberio, Pontio Pilato akiwa liwali wa Yudea, na Herode akiwa liwali wa Galilaya, na ndugu yake Filipo akiwa liwali wa eneo la Iturea na Trakoniti, na Lisania akiwa liwali wa Abilene. Ukifuata ramani hii niliyonayo kwa ajili yako, sina muda mwingi hapa wa kuweza kuiangalia, lakini ukiangalia kaskazini mashariki mwa Galilaya, una baadhi ya marejeleo hapo ya kufuata na kisha zaidi, moja kwa moja kuelekea magharibi, kaskazini magharibi mwa Galilaya, una Foinike, Siria na Iturea. Luka anajaribu kuweka kiongozi ni nani wakati

gani, na Luka pia anajaribu kutuambia kuhusu huduma ya Yohana na, kwa jambo hilo, Yesu baadaye; muktadha wa kihistoria wake ni kwamba mtu anahitaji kuwapata katika Milki ya Kirumi.

Mahali ambapo matukio haya yanatokea katika Milki ya Kirumi kuna eneo dogo sana linaloitwa Palestina. Palestina itakuwa maeneo ya Galilaya, Samaria, na Yudea, ikiwa ndio kituo kikuu cha Yerusalemu. Luka anaanza simulizi la Yohana kuanzia sura ya 1, sura ya 3, mistari ya 1 hadi 6, na ninasoma, hasa kutoka mistari wa 2. Wakati wa ukuhani mkuu wa Anasi na Kayafa, neno la Mungu lilimjia Yohana, mwana wa Zekaria, jangwani.

Akaenda katika nchi zote zilizo karibu na Yordani akihubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya ondoleo la dhambi. Kama ilivyoandikwa katika kitabu cha maneno ya nabii Isaya, sauti ya mtu aliaye nyikani, Itengenezeni njia ya Bwana, nyoosheni njia zake, kila bonde litajazwa, na kila mlima na vilima vitashushwa, na vilivyopotoka vitanyooka, na mahali palipoparuzwa patakuwa njia tambarare, na wote wenye mwili watauona wokovu. Mistari wa 7, Basi, akamwambia msalaba aliyetoka kubatizwa naye, Enyi wazao wa nyoka, ni nani anayetaka mkimbie ghadhabu ijayo? Zaeni matunda yanayolingana na toba, alisema, wala msianze kusema moyoni mwenu, Tunaye Ibrahimu baba yetu; kwa maana nawaambia, Mungu aweza katika mawe haya kuwainua watoto kutoka kwa Ibrahimu.

Hata sasa, shoka limewekwa kwenye mizizi ya miti. Kwa hivyo, kila mti usiozaa matunda hukatwa na kutupwa motoni. Kwa hivyo, angalia kile Luka anafanya hapa.

Luka anatuonyesha mwishoni mwa Sura ya 1 kwamba Yohana alikulia na kuondoka ili akae nyikani. Hapa, katika sura ya 3, anatuambia kwamba neno la Bwana lilikuja. Na neno la Bwana likamjia Yohana alipokuwa nyikani.

Matukio haya yote yalijitokeza katika muktadha huu maalum wa kihistoria. Huduma ya Yohana katika Luka itaainishwa katika muundo wa mapokeo ya kinabii ya Agano la Kale. Kwa kweli, Luka Timothy Johnson, katika kitabu chake Prophetic Jesus, alijaribu kuelezea zaidi jinsi ya kumwelewa Luka na kutenda kama mapokeo ya kinabii ya kanisa la kwanza.

Luka anatukumbusha kwamba mtu huyu tunayemzungumzia, anayeitwa Yohana, atakuwa na ataanza huduma yake karibu na kitongoji cha Yordani. Na atakuwa akihubiri toba na kuvutia watu wengi watakaomjia. Ndiyo, alikuwa Yohana yuleyule tuliyemzungumzia katika sura ya 1. Alikuwa yuleyule tuliyemzungumzia, akiwa mwana wa Zakaria na Elizabeti.

Angehubiri, na angefanya kitu ambacho hatukukijua hapo awali. Katika Uyahudi wa Hekalu la Pili, hatukujua chochote kuhusu desturi ya kawaida inayosema watu

walikuwa wakiwabatiza watu kwenye mito na mengineyo. Tunajua kwamba kuna bafu za kitamaduni.

Lakini jamaa huyu mahususi , Yohana Mbatizaji, ambaye nadhani kama angetokea kijijini kwenu, ungekuwa na tatizo na jamaa huyo. Kwa sababu ya jinsi anavyoelezewa, anavaa mavazi ya kuchekesha. Alikula nzige na asali.

Namaanisha, fikiria jinsi nywele zake za rasta zingeonekana. Sasa zungumzia kuoga; aliishi jangwani. Kwa hivyo fikiria akitokea, na anakuja na kusema, lazima utubu dhambi zako.

Lakini kwa namna fulani, Luka anatuambia kwamba roho ya Mungu ilikuwa ikifanya kazi kupitia mtu huyu. Aliwavutia watu wengi kwake, na akahubiri ujumbe wa toba. Wale waliomjia walisikia alichokuwa akisema waziwazi na wakatubu dhambi zao.

Wanapotubu, anawabatiza kwa njia ya mfano, akisema kwamba ya kale yanazamishwa na kuoshwa ndani ya maji. Anapowatoa majini, wanaanza maisha mapya na kuishi maisha ya toba. Kwa Yohana, neno moja muhimu katika huduma yake ni toba.

Ni muhimu sana mtu aelewe ubatizo wa Yohana, huduma ya Yohana katika muktadha wa toba kutokana na dhambi. Toba kutokana na makosa ambayo huathiri uhusiano wa mtu na Mungu na uhusiano na watu wengine. Toba haihusiani tu na kile mtu anachopaswa kufanya katika uhusiano na Mungu, lakini toba pia inahusiana na haki, haki, mchango mzuri kwa jamii, na jinsi mtu anavyoshughulika na watu katika ngazi ya kila siku, kama tutakavyoona.

Katika eneo la kufikiria ubatizo wa Yohana hasa, kwa sababu haukuwa utamaduni wa kawaida tunaoujua, wakati mwingine wasomi husita na kujiuliza hili linatoka wapi. Labda hatuhitaji kujua, lakini tunachojua ni kwamba mtu tunayemsoma, Yohana, alikuwa mtu aliyefanya kazi kama nabii katika utamaduni wa Kiyahudi. Kwa namna fulani, watu walitambua huduma yake kiasi kwamba wangeweza kumwona mtu akizungumza kutoka, kuhusu, kwa ajili ya Mungu, kusikia maneno, na kuwa tayari kujisalimisha kwa toba na unyenyekevu ili aweze kuwabatiza. Howard Marshall, akiandika kuhusu ubatizo wa Yohana, anasema kwamba ubatizo ulionekana kama ibada ya nje ambayo ilimaanisha kuoshwa kwa dhambi.

Kutajwa kwa toba kunaonyesha kwamba, kama ibada nyingine za Kiyahudi za kutawadha, kulieleweka kama kitendo cha mfano kisichofaa bila mtazamo unaofaa wa nje. Kwa hivyo, Yohana anatoa wito wa toba, anabatiza, na mtu anapotoka kwenye ubatizo, mtu huyo anapaswa kuonyesha mtindo wa maisha unaolingana na toba hiyo. Acha niangazie mambo machache kuhusu huduma na mafundisho ya Yohana tunapofikiria kuhusu huduma yake kwa ujumla.

Tayari nimemtaja mhusika wake kidogo. Luke anasema tu kwamba alikulia. Matthew anathueleza zaidi kuhusu jinsi alivyokula na jinsi alivyojiendesha yeye mwenyewe na wengine.

Lakini wasikilizaji wa Yohana, wasikilizaji wa Yohana walikuwa watu waliodhaniwa kuamini ubatizo. Wanaamini kwamba kama wangebatizwa, wangeokolewa kutoka katika hukumu ya Mungu. Toba yao ingegeuza au kuzuia majibu ya adhabu kutoka kwa Mungu.

Pia tunajua kwamba kiini cha ujumbe wake ni toba, na anahubiri kwa sauti kali sana, akiwataka watu kutoka ngazi mbalimbali za kijamii watubu dhambi zao. Ufafanuzi bora wa toba ambao nimekutana nao ni ule niliousoma miaka kadhaa iliyopita, labda zaidi ya miaka 20 iliyopita. Kuna mambo mengi ambayo sikubaliani na mwandishi huyu, lakini ufafanuzi wake wa toba ulikuwa mfupi na sahihi sana kiasi kwamba niliweka kumbukumbu.

Na huyu ndiye JW McGarvey. Katika ufafanuzi wa JW McGarvey kuhusu kitabu cha Matendo, McGarvey anafafanua toba kama ifuatavyo. Mabadiliko ya nia husababishwa na huzuni kwa ajili ya dhambi na husababisha mabadiliko ya maisha.

Toba, kulingana na McGarvey, ni mabadiliko ya nia ambayo husababishwa na huzuni kwa ajili ya dhambi na husababisha mabadiliko ya maisha. Na nadhani hiyo inakamata kile ambacho Yohana anahubiri hapa. Kusema tu kwamba naomba msamaha kwa dhambi zangu hakutoshi.

Kusema tu kwamba nimekuja kubatizwa haitoshi. Ukijutia dhambi zako na ukabatizwa, hilo linapaswa kusababisha mabadiliko katika maisha yako. John atawaita watu katika jamii, iwe ni askari au watoza ushuru, watubu matusi ambayo ni sehemu ya kile wanachofanya.

Kwa Yohana, onyo hilo ni onyo kali. Hukumu haiwezi kuepukika ikiwa watu hawatatubu dhambi zao. Hukumu na hukumu ya Mungu itakuja.

Katika mstari wa 10 hadi 14, anazungumzia makundi tofauti ya watu kuhusu jinsi wanavyohitaji kubadilisha mtindo wao wa maisha. Tazama mstari wa 3 kuanzia mstari wa 10 na kuendelea. Umati wa watu ukamuuliza, tufanye nini basi? Naye, Yohana Mbatizaji, akawajibu, Mtu aliye na kanzu mbili za kumgawia, asiye na hata moja, na aliye na chakula afanye vivyo hivyo.

Watoza ushuru nao wakaja kubatizwa, wakamwambia, Mwalimu, tufanye nini? Akawaambia watoza ushuru wasitoze zaidi ya walivyoruhusiwa kufanya. Askari nao wakamwuliza tufanye nini. Akawaambia, Msimnyang'anye mtu yeyote kwa vitisho au kwa mashtaka ya uongo, au mridhike na mshahara wenu. Yohana ataendelea kuelezea kwa jiwe refu sana.

Lakini kwa muhtasari, ngoja nielezee hili. Kuhusu umaskini, ambao ni mada kuu katika Luka, ujumbe wa Yohana na maandalizi ya kuja kwa Masihi yanagusa hilo. Kuwa mkarimu kwa wale wanaohitaji mavazi na chakula.

Ukiwa nayo, shiriki. Toba lazima iongoze kwenye hatua halisi. Haki na usawa ni muhimu.

Kama wewe ni mkusanyaji kodi kwa biashara, usichukue zaidi ya uliyopewa mamlaka ya kufanya. Usitumie ujuzi wako wa mfumo wa kodi kuiba mfumo. Kama wewe ni mtekelezaji wa sheria na wewe ni askari, kuwa mwangalifu usitumie vibaya madaraka, usiwalaumu watu, usiwashtaki watu kwa uwongo, usifanye mashtaka ambayo hayapo, ili tu kuonyesha kwamba una nguvu.

Yohana alikuwa akizungumzia matatizo halisi ya kijamii katika maandalizi ya huduma ya Yesu. Labda unaweza kuuliza, ni kwa kiwango gani basi unaweza kusema Yohana alikuwa akiandaa misingi ya huduma ya Yesu? Kwa njia nyingi, upekee wa huduma ya Yohana na mada ya toba ambayo atazungumzia ndiyo sababu Yesu atakapokuja na kuwaita watu watubu dhambi zao na kufundisha kuhusu baadhi ya masuala haya, watu watakuwa tayari na tayari kukubali ujumbe wa Masihi, Yesu. Yohana anarejelea mahususi askari katika ujumbe wake katika mstari wa 14 wa sura ya 3, akiwaomba waepuke ulafi.

Swali limekuwa, ni aina gani ya askari ambao Yohana angepata fursa ya kuwashughulikia moja kwa moja? Maoni matatu yameibuka kutokana na hilo. Mtazamo mmoja unaonyesha kwamba askari husika ni askari wa Kirumi ambao watakuwa wakimjibu nabii wa Kiyahudi. Ikiwa ndivyo ilivyo, basi tunadhania hapa kwamba Mataifa watakuwa wakimjibu nabii wa Kiyahudi na watakuwa wakija kubatizwa na nabii wa Kiyahudi kulingana na desturi za Kiyahudi kwa sababu wanajua ni jambo sahihi kufanya.

Naam, mtazamo huo si mtazamo wa kawaida zaidi. Kwa maneno mengine, wengi wanashikilia mtazamo huo. Mtazamo mwingine unaonyesha kwamba askari wanaozungumziwa wanaweza kuwa vikosi vya Herode Antipa, ambaye anaweza kuwa na makao yake makuu Peraea.

Ikiwa ndivyo ilivyo, basi imani yao ya kidini itaendana na kinachoendelea, na Yohana atakuwa akiwaita watubu, au watakuwa wakimuuliza Yohana kwanza, tufanye nini? Yohana atachukua fursa hiyo kuwaambia la kufanya. Wanazuoni wengi zaidi wanaonekana kupendekeza kwamba askari wanaozungumziwa hapa watakuwa wasaidizi wa Kiyahudi ambao kwa kawaida watawalinda watoza ushuru wanapoendelea na majukumu yao. Ikiwa ndivyo ilivyo, basi marejeleo ya watoza ushuru na askari yatakuwa na maana kwa sababu mara nyingi watakuwa katika eneo moja pamoja.

Vyovyote iwavyo, ujumbe wa Yohana haupaswi kukosekana. Iwe wewe ni askari au mtoza ushuru, fanya yaliyo mema unapodai kutubu. Siku hizi, tunapowafikiria wafuasi wa Yesu, wakati mwingine natamani tungekuwa na Yohana Mbatizaji akituambia na kutuita tufanye yaliyo mema.

Unaweza kujiuliza kwa nini. Siku hizi, kusema wewe ni Mkristo haimaanishi kwamba unaishi na kupenda haki na usawa, unafanya yaliyo sawa, unazungumza yaliyo sawa, na unawaheshimu watu. Kuna wengi sana wanaofikiri toba inamaanisha mimi hutatua masuala na Mungu, na haijalishi kinachotokea kati yangu na wanadamu wenzangu. Ujumbe wa Yohana Mbatizaji unazungumzia uelewa wa toba hapa.

Toba si; Ninasuluhisha na Mungu, na ndivyo ilivyo. Hapana, ninasuluhisha na Mungu, na kwa sababu ninasuluhisha na Mungu, sasa naweza kuwatendea watu walioumbwa kwa sura na mfano wa Mungu jinsi wanavyostahili kutendewa kwa haki na heshima, na wakati wowote ninapowatendea watu hao vizuri, ninaharibu au kukiuka sheria za kujihusisha na uhusiano wangu na Mungu aliyewaumba kwa sura na mfano wake. Imani ya kidini inayosema naweza tu kuwasiliana na Mungu na kufanya chochote ninachopenda karibu nami inapinga huduma ya Yohana Mbatizaji na simulizi la Luka kuhusu kile ambacho injili inahusisha tunapoendelea.

Yohana ataendelea kuzungumzia katika sura ya 3, mstari wa 15 hadi 18, kuhusu kuja kwa yule mwenye nguvu zaidi. Kama watu walivyokuwa wakitarajia, wote walikuwa wakiulizana mioyoni mwao kuhusu Yohana na kama anaweza kuwa Kristo. Lakini Yohana akawajibu wote, akisema, Mimi nawabatiza kwa maji, lakini yeye aliye na nguvu kuliko mimi anakuja, ambaye siko tayari kumfungua kamba za viatu vyake.

Atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na moto. Pepeto lake liko mkononi mwake ili kutangaza uwanja wake wa kupuria na kukusanya ngano ghalani. Kwa makapi, atateketewa kwa moto usiozimika.

Kwa hiyo, pamoja na wanyang'anyi wengine wengi, akawahubiria watu habari njema. Lakini Herode, Mtawala wa Milki, ambaye alikuwa amekaripiwa naye kwa ajili ya Herodia, mke wa ndugu yake, kwa ajili ya mabaya yote aliyoyafanya Herode, aliongeza haya juu ya yote, kwa kumfunga Yohana gerezeni. Sasa, watu wote walipobatizwa, na Yesu naye alipobatizwa na kusali, mbingu zilifunguka, na Roho Mtakatifu akashuka juu yake kwa umbo la mwili kama njiwa, na sauti ikatoka mbinguni, Wewe ni mwanangu mpendwa.

Nimefurahi sana nanyi. Yohana alihubiri kuhusu kuja kwa Mwenye Nguvu Zaidi. Yohana anazungumzia kuhusu Masihi anayekuja.

Masihi ana nguvu zaidi. Yohana hastahili hata kufungua viatu vyake. Masihi anakuja na Roho Mtakatifu na moto.

Loo, kama wewe ni mtu mwenye karama, najua unachofikiria. Unafikiri kwamba Roho Mtakatifu na moto ni lugha za kitamaduni tunazotumia. Lakini wacha nisimame hapa nikuambie jambo.

Katika Injili ya Luka, marejeleo ya Roho Mtakatifu na moto huenda yasiwe kama unavyofikiria. Je, Roho Mtakatifu, ndiyo, na moto unamaanisha nini? Hukumu. Moto si, oh, moto wa Mungu unaokuja kutua juu ya vichwa vya watu, nao huenda, ndiyo, wakanena kwa lugha.

Hapana. Roho Mtakatifu na moto ni Roho Mtakatifu na hukumu. Hapa, tunaambiwa kwamba anazungumzia hata shoka ambalo tayari liko tayari kukata mti ambao hauzai matunda.

Hukumu inahojiwa. Kwa maneno mengine, Yohana anatoa wito wa toba kwa sababu ukosefu wa toba huvutia hukumu ya Mungu. Ukosefu wa toba huvutia kisasi cha adhabu kutoka kwa wakala wa kimungu ambaye anadhibiti ulimwengu wetu.

Kama Marshall anavyosema, vyanzo vya Kiyahudi vinaonyesha kwamba katika karne ya kwanza, kumiminwa kwa Roho katika siku za mwisho kungeweza kueleweka kama njia ya utakaso na wokovu na au kama njia ya hukumu ya moto. Haijathibitishwa waziwazi ni uhusiano wa Masihi na kipawa cha Roho Mtakatifu. Yohana anaposema anakuja na Roho Mtakatifu na moto, anakuja kama yule anayetakasa, anayetakasa watu wanapotubu, na pia anayehukumu.

Yohana atakuwa gerezani, na atakuwa gerezani na Herode kwa sababu alikuwa na nguvu na msimamo mkali kuhusu kile ambacho Herode alikuwa amefanya vibaya, kwa kumchukua mke wa kaka yake. Na hilo lilikuwa tatizo. Na kuhusu ngono ya maharimu, Yohana hatasita kwa sababu ujumbe wa toba huenda usiwe ujumbe ambao mtu anapaswa kuwa mteuzi na kusema, huwezi kuwasilisha ujumbe huu kwa wenye nguvu.

Herode alipomfukuza mkewe, Athena, samahani, Herode alipomfukuza mkewe, binti wa mfalme wa Kiarabu Areta, alimwoa Herodia, ambaye alikuwa mpwa wake na mke wa zamani wa kaka yake. Hilo lilimfanya Yohana, akijua kwamba haikuwa sahihi kitamaduni na kidini, kumkemea Herode. Ujasiri wake ulikuwa ujasiri wa nabii halisi.

Lakini Herode alikasirika, na Herode akamkasirikia na kumfunga gerezani. Tunajua kwamba Herode atamuua. Lakini tukirudi kwenye huduma ya Yohana, Yohana atakuwa wazi sana, jasiri sana katika kuwasilisha ujumbe wa Mungu kiasi kwamba wengi watavutiwa naye na kuja kubatizwa.

Na Luka anatuambia kwamba kati ya wengi waliokuja, mmoja alikuwa Yesu. Luka hatuambii chochote kuhusu kwa nini Yesu angependa kubatizwa, lakini katika simulizi

la Mathayo, Yesu anaingia katika mazungumzo na Yohana. Ambapo Yohana anamwuliza Yesu, Sipaswi kukubatiza kwa sababu wewe ndiwe mwenye haki.

Kwa kweli huna haja ya kutubu. Lakini katika simulizi la Mathayo, jibu la Yesu kwa Yohana lilikuwa kwamba alitaka kubatizwa ili haki yote ya Mungu itimizwe. Katika kisa cha Luka, hatujui chochote kilichotokea kati ya Yesu na Yohana.

Lakini tunaambiwa kwamba Yohana alimbatiza Yesu. Jambo lililotokea katika Mathayo pia linatokea hapa. Yesu alipobatizwa, huo ungekuwa mwanzo wa huduma ya Yesu na mwisho wa huduma ya Yohana.

Mbingu zingefunguka wakati wa ubatizo. Na Luka atatuambia, tofauti na injili zingine, Luka atasema Mbingu zilifunguka Yesu alipokuwa akiomba. Labda hapa ni mahali pazuri kwangu kukuambia kwamba unapaswa kuwa ukiangalia unapofuatilia mihadhara hii kuhusu Luka.

Msisitizo wa Luka uko juu ya Roho, Roho Mtakatifu, na msisitizo wake uko juu ya maombi. Kwa Luka, matukio makubwa huanza na maombi. Watendaji wakuu au mawakala wa Mungu huongozwa, huongozwa na, au huwezesha na Roho Mtakatifu kufanya kazi ya Mungu.

Luka, mtu niliyemtambulisha kwenu kama mtu wa tabaka la juu, anaamini katika nguvu ya Roho Mtakatifu na kwamba Roho lazima awe wakala katika kila ulimwengu. Anaamini sana katika nguvu ya maombi ili kusema mtu atahitaji kutafuta uso wa Mungu. Kama ninavyopenda kusema, mtu anahitaji kujiuliza na Mungu.

Binafsi, nagundua kwamba katika kila nyanja ya huduma yangu, ninapotenga muda zaidi kumchunguza yule ninayemwita mzee wangu, Mungu, katika maombi, mambo huanza kwenda vizuri zaidi. Katika huduma ya Yesu, mara tu baada ya ubatizo, Luka anasema aliomba. Na alipokuwa akiomba, Roho Mtakatifu akamjia.

Roho alikuja katika umbo la upako, na tunaambiwa Roho alikuja na kama njiwa akitulia kichwani mwake. Hii itakuwa ishara inayoonekana kwamba, kwa kweli, hii imetokea kwa mtoto wa Mungu anayekuja ulimwenguni kama Masihi. Kwa hivyo fikiria hili: kuna udhihirisho unaoonekana wa upako wa Mungu ukimjia katika umbo la Roho Mtakatifu na njiwa.

Na kisha kuna ushuhuda unaosikika ambao pia hutoka unasema, huyu ni mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye. Huyu ndiye Masihi. Yohana amefanya mambo ya ajabu, lakini huduma ya Yohana imefikia kilele chake.

Katika mtu huyu, Yesu, nimefurahi sana. Na niko tayari kufanya jambo fulani katika ulimwengu huu pamoja naye. Luka anaendelea moja kwa moja baada ya tukio hili na kuanza kuzungumzia ukoo wa Yesu.

Nilitaja hapo awali mwanzoni mwa hotuba hii kwamba, tofauti na Mathayo, anayefuatilia nasaba ya Yesu hadi kwenye mzizi wa Kiyahudi wa Daudi na Ibrahimu, Luka anafuatilia nasaba ya Yesu hadi Adamu, baba wa wanadamu wote, kwa sababu injili yake ni injili ya ulimwengu wote. Injili yake inasema Mungu anaifikia dunia nzima. Na kama mtu wa Mataifa akimwandikia mtu wa Mataifa mwenzake, inaeleweka kwamba hapo ndipo anapoweka msisitizo.

Nasaba yake ni tofauti na ile ya Mathayo. Ukiangalia nasaba ya Luka, utaona kwamba anawasilisha nasaba yake upande mwingine. Na kama nilivyosema, kwa Luka, nasaba hiyo inafuatiliwa kutoka kwa Adamu.

Luka, tofauti na Mathayo, atatoa majina fulani muhimu ambayo Mathayo hayaongezi na majina fulani muhimu kwa Mathayo ambayo Luka hayaongezi. Kwa upande wa nasaba, mtu anaweza kufanya uchunguzi mwingine, kama vile Yesu atanza huduma yake akiwa na umri wa miaka 30 hivi, kwani Luka angeifuatilia kwa ajili yetu. Atatuonyesha sehemu ya kupendezwa kwake na haya yote ni kufuatilia asili ya Yesu huyo ambaye alibatizwa tu ambaye alituambia kumhusu kwa Daudi kupitia nasaba ya Yusufu ili atakapoanza huduma yake, tuanze kufikiria kuhusu Masihi anayekuja katika mila na ukoo wa Daudi.

Ushuhuda wa kimungu utaonyesha kwamba mtu huyu atakuwa mwana mpendwa ambaye atafanya kazi kwa utii na kufuata kile ambacho Mungu anatarajia kutoka kwake. Kisha Luka angeendelea kutaja miaka yake 30, na kisha angeendelea kutuambia kwamba roho itampeleka Yesu kujaribiwa. Na katika jaribu hilo, atazungumzia kuhusu siku 40.

Kwa hivyo, wacha nikuelekezee umuhimu wa umri wa miaka 30 na 40 katika mazungumzo ya simulizi. Unapofikiria kuhusu miaka 30 na 40, unaweza kufikiria hili. Miaka 30 ni umri ambao makuhani na Walawi kwa kawaida huanza wajibu wao wa kumtumikia Mungu.

30 ni wakati mwafaka kwa Yesu kutekeleza huduma yake. Kulingana na mapokeo ya Kiyahudi, Daudi alianza kutawala alipokuwa na umri wa miaka 30. 30 ulikuwa umri ambao Yusufu alipata kuwa waziri mkuu wa Misri.

Ni enzi ambayo ndoto ya Mungu aliyompa itatimia. Pia ni enzi katika utamaduni wa kale wa Kiyahudi ambapo wanaume wengi wataonekana kuwa wamekomaa vya kutosha kuoa. Loo, lakini najua unachofikiria.

Ulisema, oh, lakini uliniambia kwamba mwanamke atakuwa na umri wa miaka 12 hivi, na mwanamume, unasema 30. Ndiyo, na ndiyo. Wayahudi na Warumi wote wana desturi sawa ya wanaume kuoa kati ya miaka 26 na 30.

Kwa Wayahudi, hasa, miaka 30 ni mojawapo ya nyakati ambazo wanahisi wamekomaa vya kutosha kuoa. Kwa hivyo, hesabu ya tofauti ya umri, ikiwa tayari unafanya hivyo, ni sahihi. Ndiyo, mwanamume wa kawaida anayeo mara ya kwanza na bikira ana uwezekano wa kuwa na tofauti ya miaka 17 hadi 18.

Sasa, hupaswi kushangazwa na hili ukiwa Marekani. Baada ya yote, linakuwa jambo la kimataifa. Sijui unatazama kanda hii tarehe gani, lakini kufikia mwaka huu, 2019, rais wa Marekani ana pengo la miaka 24 kati yake na mke wake wa sasa.

Na kuna wanasiasa ambao wana tofauti ya umri wa miaka 18, 17, na takriban miaka 20 kati yao na mke. Ninajaribu tu kuwavutia kwenye ukweli kwamba hatufikirii kwamba hili ni jambo la ajabu sana kwa ulimwengu wa kale kwa sababu kuna mambo mengi tunayofanya sasa hivi kwamba tunaweza kujiona kuwa wenye haki na kuingia na kulaumu ulimwengu wa kale. Sisemi kwamba Yesu alioa mtu yeyote akiwa na miaka 12.

Ninachosema ni kwamba Luka atuambie kwamba Yesu atanza huduma yake akiwa na umri wa miaka 30 akiwa na umri ambao katika mila ya Kiyahudi, wanaume watachukua jukumu kubwa, na jukumu hilo linajumuisha kuweza kuwa na mke na familia. Miaka 40 pia ni mwaka muhimu, idadi kubwa katika mila ya Kiyahudi. Tunaambiwa hapa kwamba Yesu atafunga kwa siku 40 na usiku 40 katika Luka.

Musa pia alihusika katika zoezi kama hilo kwa siku 40, kama tunavyosoma kutoka Kutoka na Kumbukumbu la Torati. Na tunajua Eliya alifunga kwa siku 40 katika 1 Wafalme sura ya 19. Kwa hivyo, unapofikiria kuhusu mila hizi tunazozungumzia, fikiria kuhusu mila iliyodumu kwa muda mrefu.

Baadhi wameuliza kama 40 ni ya mfano au halisi. Hilo ni suala la kubishana nalo au la kujadili baadaye. Hoja yangu hapa ni kwamba Luka anajua desturi, mila, na kanuni za Wayahudi.

Anajaribu kutuweka mahali au kutufahamisha kwamba si bahati mbaya tu kwetu kufikiria kuhusu Yesu kuanza huduma yake akiwa na umri wa miaka 30. Ikiwa kuhani anaanza huduma akiwa na umri wa miaka 30, kwa kweli ni wakati mzuri kwa jamii kuheshimu kile anachopaswa kutoa. Na watu wanamwona kama mtu wa haki aliyeitwa kufanya kazi ya Mungu.

Luka ataendelea kuzungumzia kuhusu majaribu ya Yesu. Sasa, angalia sehemu inayofuata. Alitambia kwamba alipobatizwa, Roho alimjia.

Na Roho alipomjia, alimjia katika umbo la njiwa. Na sauti kutoka mbinguni ikaja kuthibitisha kwamba huyu kweli ndiye Mwana mpendwa. Kisha Luka akaendelea moja kwa moja kutupa nasaba kana kwamba alikuwa akituchanganya.

Hakuwa akituchanganya. Alikuwa akijaribu tu kusema kwamba mtu niliyewaambia habari zake, yule ambaye Roho alimtulia kwa uthibitisho wa sauti kwamba yeye ni Mwana wa Mungu, pia ndiye anayetoka katika mzizi wa Daudi kupitia ukoo wa Yusufu. Na kisha anarudi kuendelea katika sura ya 4, mstari wa 1 hadi 13, kutuambia sasa kuhusu kile kinachompata yule aliyepitia nguvu za Roho Mtakatifu.

Kwa hivyo, hebu tusome Luka sura ya 4 kuanzia mstari wa 1 hadi 13. Na Yesu, akiwa amejaa Roho Mtakatifu, alirudi kutoka Yordani, akaongozwa na Roho nyikani, akajaribiwa na Ibilisi kwa siku arobaini. Wala hakula chochote siku hizo.

Na zilipokwisha, aliona njaa. Ibilisi akamwambia, Ukiwa ndiwe Mwana wa Mungu, amuru jiwe hili liwe mkate. Yesu akamjibu, Imeandikwa, Sitaishi kwa mkate tu.

Ibilisi akamchukua juu, akamwonyesha falme zote za ulimwengu kwa dakika moja, akamwambia, Nitakupa wewe mamlaka haya yote na utukufu wako, kwa kuwa nimepewa mimi, nami nampa yeyote nitakaye. Basi, ukiniabudu mimi, yote yatakuwa yako. Yesu akamjibu, Imeandikwa, Msujudie Bwana Mungu wako, na umtumikie yeye peke yake.

Akampeleka Yerusalemu, akamweka juu ya mnara wa hekalu, akamwambia, Ukiwa ndiwe Mwana wa Mungu, jitupe chini kutoka hapa; kwa maana imeandikwa, Atawaamuru malaika wakulinde; na mikononi mwako watakuchukua, usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe. Mstari wa 12 Yesu akamjibu, Imeandikwa, Usimjaribu Bwana Mungu wako. Na Ibilisi alipokwisha kumaliza kila jaribu, akamwacha hata wakati ufaao.

Jaribu la Yesu hapa katika Luka linafunua mambo mengi ambayo natamani ningekuwa na muda wa kuyafunua, lakini sina. Kwanza, unataka kutambua kwamba Yesu aliongozwa na Roho kujaribiwa jangwani. Nilitaja kwamba Yohana alikuwa jangwani, mahali pa upweke, mahali pa upweke.

Yesu aliongozwa na Roho hadi jangwani, ambapo angejaribiwa na yeye mwenyewe na shetani. Jaribu hilo lingetokea katika Luka wakati wa siku 40 ambazo angekuwa akifunga na kuomba. Hiyo ni kusema kwamba shetani atamjaribu katika sehemu yake dhaifu zaidi atakapomwomba ageuze jiwe kuwa mkate, akijua kwamba amekuwa akifunga.

Jaribu lingetokea wakati Yesu alipokuwa na njaa kali na dhaifu zaidi. Lakini jambo moja ambalo hupaswi kusahau unapoliangalia jaribu hilo ni kwamba si jaribu kuhusu udhaifu wa Yesu wakati huo. Lakini pia ni andiko kuhusu utambulisho wake, uaminifu wake, na kujitolea kwake kwa jinsi alivyo kama Mwana wa Mungu.

Unapofikiria kuhusu ibilisi na jaribu lake, kabla sijakuonyesha mambo machache, tafadhali kumbuka kwamba katika kisa cha Yesu, jaribu lilikuja, ukitaka, katika

kiwango chake cha juu cha kiroho. Ni baada ya kutoka kwenye ubatizo alipopata nguvu ya Roho Mtakatifu; kuna ishara inayoonekana na kusikika kuonyesha kwamba huyu ni Mwana wa Mungu. Hapo ndipo atakapoongozwa kwenye jaribu.

Pia unataka kutambua kwamba alipokuwa akielekea kushawishiwa, haikuwa shetani ambaye angemwongoza kwenye majaribu, bali ni Roho ambaye angemwongoza jangwani ili ajaribiwe. Roho angemweka kwenye majaribu. Roho angemweka kwenye nguvu ya kiroho yenye nguvu zaidi inayotawala ulimwengu huu na kudhibiti mambo yake.

Na anapomfikia mtu mwenye nguvu hiyo ya kiroho, Roho, baada ya kumfunua Yesu kufanya hivyo, ataonyesha kwamba kweli, Yesu ana uwezo wa kumshinda kiumbe mwovu wa kiroho mwenye nguvu zaidi duniani. Kwa hivyo, anapoingia katika huduma, anaweza kutiisha nguvu zote za uovu kwa maneno tu. Na wafuasi wake wanaweza kutiisha nguvu hizo za uovu kwa kutamka jina la Yesu, ambaye alionyesha nguvu zake juu yao katika uzoefu huu wa jangwani.

Jambo lingine ambalo hupaswi kusahau ni jaribu la utambulisho. Singependa kamwe usahau hilo. Kwa sababu sauti ilipotoka mbinguni, sauti ikasema, huyu ni Mwanangu mpendwa.

Ibilisi anaingia na kusema, kama wewe ni Mwana wa Mungu, fanya hivi. Kama wewe ni Mwana wa Mungu, jaribu kupanda mashaka katika utambulisho wake kama Mwana wa Mungu. Kabla sijarudi kwa Luka, ningependa kusema kwamba jaribu kati ya Mathayo na Luka lina mpangilio tofauti.

Yaliyomo ni sawa kabisa na tofauti kidogo. Maandishi ya Mathayo kwa Wayahudi yalitumia nukuu zaidi, lakini Luka pia alitumia nukuu kutoka kwa maandiko ya Kiebrania. Luka alisema, Yesu aliongozwa kujaribiwa.

Luka anatumia neno perazo kwa Kigiriki kuelezea hali ambayo Yesu atapitia. Kwa hivyo, tembea nami katika barabara hii inayopinda kulingana na ufafanuzi wa neno kujaribiwa. Neno hili linamaanisha kumshawishi, tabia au kitendo kisichofaa, kumshawishi, kumleta katika hali ya maelewano.

Neno hilo pia linamaanisha kunasa katika mchakato wa uchunguzi, kuuliza maswali ili wakati unapojibu, utajikwaa na kusema mambo ambayo hupaswi kusema na kutoa ahadi ambazo huwezi kutimiza au kusema mambo ambayo mtu atakuzuia baadaye ambayo hukukusudia kusema. Neno kujaribiwa pia linamaanisha kutoa uthibitisho au kuthibitisha, iwe kwa nia njema au kwa nia mbaya. Neno hilo pia linaweza kutumika kuelezea Mungu akiwaweka watu kwenye majaribu ili kuthibitisha kwamba wanaweza kusimama imara, kama vile, mtihamu wa tabia.

Neno hilo wakati mwingine hutumika katika Biblia pia linaporejelea watu wanaomjaribu Mungu. Shetani au ibilisi anapomjia Yesu kumjaribu, karibu fasili hizi zote zinatumika. Kujaribu kumshawishi kuhusu chakula, oh, una njaa, siku 40 na usiku 40, oh Yesu, ingekuwa vizuri sana.

Namaanisha, una nguvu sana ikiwa unaweza kutazama baadhi ya mawe haya hapa. Namaanisha, sijui mawe yangekuwaje nyikani, lakini loo, mawe haya, namaanisha wewe, samahani, unaweza kuyageuza kuwa mkate, lakini nadhani nini? Mungu amefanya hivi hapo awali katika historia ya Wayahudi. Nyikani, wanapokuwa na njaa, anawapa mana kutoka mbinguni. Namaanisha kitu hiki chenye nguvu, chakula, kigeuze tu kuwa mkate.

Anasema najua unachofanya. Huwezi kunitega ili niseme au kufanya kile ambacho sitakifanya. Na hatua kwa hatua, hatua kwa hatua, Yesu anashinda njama, mipango, na mbinu zote za shetani. Aliongozwa na roho hadi nyikani, naye angethibitisha kwamba, kweli, yeye ni mwana wa Mungu.

Unapoangalia kinachoendelea kati ya ubatizo na masimulizi ya majaribu, nina kile ninachokiita hapa uhusiano ambao ni wa muhimu sana. Utambulisho wa mwana wa Mungu kama sauti kutoka mbinguni utajaribiwa atakapokutana na shetani. Uhusiano na Mungu unathibitishwa kama mwana mpendwa.

Atasukumwa ili aone kama anaweza kwenda kinyume na mapenzi ya Mungu. Mungu akithibitisha msimamo wake kama mtu ambaye anapendezwa naye bado atajaribiwa. Na ukifikiri shetani hajui anachofanya, atatilia shaka utambulisho wa Yesu.

Angependa kubadilisha misheni yake. Angependa kumwomba ajiweke katika nafasi ya mamlaka. Loo, ukiinama, nitampa haya yote yeyote ninayemtaka.

Baadhi wamesema shetani hakuwa na nguvu kama hiyo. Hapana, hiyo inapotosha. Kwa sababu ukiangalia ulimwengu wa kiroho wa Ukristo wa mapema, ulimwengu bila Kristo ni ulimwengu unaotawaliwa na kudhibitiwa na shetani.

Na ulimwengu huo unaotawaliwa na kutawaliwa na ibilisi ni ulimwengu ambapo ibilisi na mawakala wake wanadhibiti mambo ya ulimwengu bila Kristo. Kwa hivyo, ibilisi alikuwa na nguvu fulani. Na alikuwa na watu wengine wanaosimamia nafasi za juu.

Alikuwa akimnasa Yesu ili akubali ajenda yake kinyume na mapenzi ya Mungu. Lakini unaona, Mungu ndiye Mungu wa ulimwengu huu. Hakuna nguvu inayoweza kusimama mbele za Mungu.

Ibilisi mwenyewe yuko chini ya Mungu. Kwa hivyo, kama Yesu angestahimili majaribu yake yote, Yesu sasa angekuwa na nguvu juu ya nguvu za nguvu za uovu. Kwa njia hiyo, mahali fulani baadaye kanisani, kwa jina la Yesu, roho za giza zitatoka.

Katika huduma ya Yesu, atawaita wenye pepo wamwache roho waovu, nao wataondoka. Katika huduma ya Yesu, kwa sababu amepewa nguvu iliyo juu ya nguvu zingine zote, atawafufua wafu. Atawaponya wagonjwa.

Kwa kadiri atakavyowapa matumaini wale wasio na matumaini na nguvu wale waliochoka, njama za majaribu ziko wazi. Na kama ninavyopenda kusema, ninakupa njia tatu za kutazama njama za majaribu.

Pia , kama msemu makini kwa maisha yako binafsi. Ninapokuambia au kufupisha kinachoendelea na jaribu la Yesu, jambo la kwanza ni shauku.

Elewa kwamba shetani anajua kikamilifu shauku yetu. Na alijua kwamba kama angeweza kuvutia shauku na matamania ya Yesu, angefanya vyema. Alifanya hivyo.

Alifanya hivyo. Alijua kwamba watu wanapenda ufahari. Alivutia hisia za Yesu kuhusu ufahari, mamlaka, na umaarufu.

Anasema nitakupa. Nitakupa. Lakini unaona, akiongozwa na roho, Yesu atashinda hilo.

Kwa sababu huduma yake ni kinyume kabisa na hiyo, yeye ni mnyenyekevu. Alizaliwa horini.

Wazazi wake wanaonyesha hisia kubwa ya unyenyekevu. Tunaambiwa alitembea kwa utiifu chini ya wazazi wake. Huduma yake ilikuwa kiongozi mnyenyekevu anayefanya kazi ya baba yake katika ulimwengu wetu.

Na shetani pia anajua, na alifanya hivi kujaribu na Yesu, kwamba nguvu ni sehemu moja ambapo unaweza kuwafanya watu waanguke. Akihoji utambulisho wake kama mwana wa Mungu, alikuwa akimsihi asema angempa uwezo wa miujiza wa kufanya mambo ya ajabu kabla ya wakati.

Yesu hangekubali hilo. Kwa hivyo iwe ni shauku, hamu ya chakula au kitu kama hicho, au hamu zaidi ya kukubali, kwa wengi wetu, sio hamu ya chakula. Siku hizi, ni ngono.

Ni uchoyo. Lakini kwa baadhi yetu, ni chakula. Lakini jambo ninalojaribu kueleza ni kwamba mkakati wa shetani umebaki vile vile.

Anavutia shauku yako na hisia zako ili uwe na nguvu na ufahari na kuona kama utakubali. Unaona, Yesu hatakubali. Na anatumika kama mfano mzuri kwetu.

Katika kufunga kipindi hiki, naleta katika hatua ya kutafakari kwamba huduma ya Yohana Mbatizaji ingepanda hadi mahali ambapo huduma ya Yesu ingeanzia. Huduma ya Yesu haikuanza kwa mtindo wa kuvutia sana. Huduma ya Yesu ilianza kwa kujitambulisha na watu wa kawaida ambao walikiri kwamba amebatizwa na kubatizwa tangu wakati huo.

Huduma ya Yesu itaendelea wakati Roho Mtakatifu atakapomjia, na Roho atamweka kwenye majaribu. Lakini unaona, katika jaribu hilo, atashinda. Na kwa sababu atashinda, kuanzia sura ya 4, mstari wa 14 na kuendelea, atanza huduma ambayo atathibitisha tena kwamba maisha na huduma yake yote yanahusu kile ambacho Roho anafanya, anafanya kazi kupitia kwake, na ndani yake.

Na katika hilo, atatekeleza agizo ambalo Mungu amempa la kuokoa ulimwengu. Agizo hili Luka atamwandikia baadaye Theofilo katika kitabu cha Matendo ya Mitume kusema kwamba bado litaendelea kufikia wakati atakapomaliza kuandika kwake. Ufalme umekuwa ukisonga mbele.

Ndiyo, imeenea kutoka Yerusalemu hadi maeneo ya Yudea, hadi Samaria, hadi miisho ya dunia, ya dunia. Na unajua nini? Huduma ilisonga mbele haraka sana, yenye nguvu sana kiasi kwamba nguvu ya Bwana Yesu Kristo itashika maisha ya kijana.

Kijana mmoja alikuwa akisoma kitabu ambacho mtu fulani alikuwa amempa kiitwacho Mshindi Mkuu. Katika kusoma kitabu hicho, akitafakari kile ambacho Yesu atakuja na kufanya katika ulimwengu wetu, nguvu ya Injili itatawala maisha ya kijana huyu. Atabadilishwa na hatakuwa vile vile.

Mwanaume huyo ataondoka kutoka kijiji cha Kiafrika. Baada ya muda, atakuwa katika miji tofauti, akijaribu tu kuwaambia ulimwengu kwamba, kwa kweli, nguvu ya Injili ni halisi. Kijana huyo anazungumza nawe sasa kama mzee mwenye kichwa chenye upara na lafudhi ya ajabu.

Ndiyo, ni mimi. Huduma ya Yesu haikuanza kwa mtindo wa kuvutia. Lakini ilianza kwa utii kwa uthibitisho, ushuhuda, na matamshi kwamba, kwa kweli, alikuwa akifanya kile ambacho Mungu alimtaka afanye.

Na alikuwa akifanya hivyo kwa uaminifu. Kushinda majaribu kutamfungua ulimwenguni ili kushinda kazi na watu ambao shetani amewanasa na kuwaweka katika hali ngumu. Natumaini kwamba unapofuatilia mihadhara hii pamoja nasi, unamruhusu Mungu kufanya kazi katika maisha yako kwa njia ya pekee sana.

Na unaongoza, au acha niseme, unaegemea kazi ya Roho Mtakatifu kuja na kushika moyo wako. Kuja na kubadilisha maisha yako. Kuja na kukupa hisia ya toba ya kweli kama Yohana alivyohubiri.

Unapofikiria nafasi yako katika safari na Bwana Yesu Kristo au kukutana na Yesu njiani tunapopitia mfululizo huu, naomba nikutie moyo uwe wazi. Mungu atakapokuja kufanya kazi maishani mwako, atakuweka wazi kwa kitu ambacho hujui unaweza kufanya.

Naye atakufunulia mambo mengi zaidi kukuhusu kuliko unavyofikiri unajua. Mungu akusaidie na akupe neema. Mungu akubariki.

Labda unapofuatilia mihadhara hii, uko katikati ya jaribu kubwa. Mungu akupe nguvu ya Roho Mtakatifu ili uweze kutoka humo kwa mafanikio. Kumbuka, Yesu alishughulika na ibilisi kupitia nukuu kutoka katika Biblia.

Alikuwa akilia na kumtegemea Mungu katika maombi na kufunga. Ikiwa jaribu lako linazidi kuwa kubwa, endelea kumlilia Mungu. Usikubali kushindwa.

Simama imara. Simama kweli. Lisha neno la Mungu.

Mwamini. Mwamini ili akutoe. Na ninaomba kwamba anapokusaidia kutoka, ufuate pamoja nasi katika sehemu iliyobaki ya kozi hii, ukitambua kwamba, ndiyo, kweli, Mungu ni mwaminifu.

Yeye ni mwaminifu. Tunaweza kumtegemea, na tunaweza kuamini katika neema ya kuokoa ya mwanawe, Yesu Kristo. Asante kwa kusikiliza na kufuatilia mihadhara hii pamoja nasi.

Mungu akubariki na akupe neema zaidi. Amina. Twende kwenye sura ya 4, mstari wa 13.

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mafundisho yake kuhusu Injili ya Luka. Hii ni kipindi cha 6, Yohana na Maandalizi ya Yesu, Luka 3:1-4:13.